

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, M. H. Damme Jr.,
G. D. Jordens, J. F. Ligtenberg, S. H. Stoffel.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3, per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Openbare Senaatsinstallatie. op Maandag 19 December.

De president van den Senaat, de heer P. L. Duboucq, opent het openbare gedeelte van de Senaatsvergadering en houdt de volgende rede:

Mijne heeren,
Senatoren, honorair-senatoren,
leden van het D. S. C.!

Het oogenblik van scheiden van deze plaats aan 't hoofd van ons Corps is gekomen, maar alvorens haar open te laten voor mijn door u gekozen opvolger, wil ik nog tot u spreken, omdat mij hier nog ten laatste male het voorrecht wordt gegeven u te spreken over ons Corps en de dingen, daaraan verwant.

Van deze plaats toch kan men veel van ons Corpsleven overzien, moet men zijn gedachten laten gaan over alles, dat geschiedt, dringt men meer door tot de diepere essences van 't bestaan onzer corporatie, omdat belangstelling hier wordt vereischt. Ook daarom is het goed, dat aan 't einde van elk praesidium de resultaten van dit denken over 't wezen van ons Corps tegenwoordig worden medege-deeld, omdat daarvoor bij andere openbare redenen geen geschikte gelegenheid is, terwijl hier met eenige kennis van zaken kan worden geschetst, opdat toch een ieder overdenken kan, wat ons Corps is, doet, wordt.

Het is goed en noodzakelijk, vooral in dezen tijd, om over het wezen van een Studentencorps te denken — wanneer men nog eenige belangstelling aan onze corporatie schenkt althans. — We vormen een kleine maatschappij op ons zelve, in een tijd, dat over de groote, omringende zooveel en nieuw wordt gedacht, men de lijn van ontwikkeling gaat zoeken tusschen de feiten, waarop men zich vroeger blind staarde. Deze nieuwe geschied-beschouwing, zich baan brekende in de traditie van feiten-schakeling, die nog dient als basis van een kennis van 't zijn van 't heden, zal die der toekomst wezen, beschouwende de feiten niet als oorzaken, maar als middelen en gevolgen der algemeene ontwikkeling en voortgang naar hooger stadium van volmaaktheid; die dus als bakens aangeven den loop van den stroom der evolutie, brengende de kennis van het worden van het heden.

Dit, het nieuwe licht gevende, om klaar de geschiedenis der groote maatschappij te overzien, waar het was een duistere warreling van feiten, moet ook 't licht geven om onze kleine maatschappij te leeren kennen en begrijpen, in haar loop te kunnen volgen.

Met den nieuweren tijd, tijd van ruimer inzichten, van zich los-kunnen-maken uit de samenloopen van gebeurtenissen, tijd, waarin men heeft gezien, dat in stede van zoeken in den blinde in den grooten doolhof 't eenig-afdoende is, zich op hooger standpunt te plaatsen en te overzien, dan uit te zoeken den waren weg, met dezen tijd is ook in onze maatschappij het leven en 't inzicht in ons leven gaan veranderen.

Dat een Studentencorps niet meer is en kan zijn, wat het was, ofschoon niet lang geleden eerst gewijzigd en opgeschud, behoeft hier niet meer een betoog; zelfs de toen-

malige reactie is grootendeels gebroken, uit zich althans niet meer in 't openbaar: studentikoos-zijn is iets, waaraan alleen een zeer-geestig en origineel type zich met succes kan wagen.

't Oude, 't bij ons nog uit overlevering bekende studenten-type, de vriend van Verheul en Klikspaan, is weg en zijn tijd heeft gedaan, toch is een nieuwe, een zuiver nieuwe studenten-periode — om 't zoo te noemen — nog niet gewassen, misschien reeds geboren, maar daarin zal de student zich niet meer voelen als een vrij-wel-buiten-de-wet-staand jongeling, maar zijn afgedaald tot een min-of-meer-gewoon mensch.

Er leeft echter nog traditie en bij velen is er een terugverlangen naar die toestanden van weleer en zij komen wel in verzet tegen den tegenwoordigen geest, zooals men spijt gevoelt na het uitlezen van een boeiend, romantisch boek. Zoo is het altijd geweest bij 't afsterven van een geschied-periode, omdat afsterven altijd weemoed brengt, den weemoed van vallende bladeren in herfst. We voelden groote sympathie voor Batavieren, die door Romeinen in hun idyllisch leven werden opgeschrikt, al juichen we het feit als een stap der beschaving toe.

Ziet en wij leven in een tijd van overval als deze, in een tijd van overgang, met zijn branden en gisten, maar ook onbestemdheid en moedeloosheid.

De geschiedenis neemt haar loop en is niet tegen te houden, ze kiest haar personen en gebeurtenissen om alle hindernissen te vernietigen of om te trekken. Zoo doet ook onze geschiedenis. Men hoeft werkelijk niet te meenen zeer helder-zieende te zijn om te bemerken, dat het karakter van een Studentencorps zich gaat wijzigen en dat alleen de traditie nog oude toestanden bestendigt, die echter met een klein oorzaakje zich zullen afzetten uit den toestand van oververzadiging. Want er zijn vele dingen hier, die reeds anachronismen zijn, die zijn als een oud gebruik met vage beteekenis nog maar, die zijn als een ouderwetsche boerenkleeding in een modern steden-land. Ze geven er een pittoresk aanzicht, een rustig, bijzonder leven tusschen het groote, schijnbaar gebleven buiten de woelingen van den tijd, een dorpsleven. Maar wij, die in de toekomst het steden-leven moeten leven, wij mogen niet vast blijven roesten in dat primitieve, want de dorper in de stad wordt met minachting nagestaard, met de ironie voor een provinciaal, die voor alles goed is.

We moeten dus mee-leven het groote leven en daarnaar ook onze kleeding veranderen, met de mode mee. Dit is niet maar zoo een sofisme, niet een leer, waarvoor propaganda wordt gemaakt, maar 't is een gebleken noodzakelijkheid. We hebben den tijd bij ons zien veranderen, onweersstaanbaar.

Ziet, we moeten niet blind willen zijn voor veranderingen. Als we den roman hebben uitgelezen, moeten we niet de oogen sluiten en ze trachten na te droomen, om toch nog maar niet de koude omgeving der realiteit te zien. Dat is uitstel van executie, want de geschiedenis weifelt niet en is niet gevoelig voor conservatisme, gaat haar loop. En deze loop is niet een zachtens voortgaan, als het vallen van een zomerregen, maar de tocht van een zwaar onweder. Er is strijd van elementen en vooraf woedt een storm, die de stof van het oude doet opwervelen, tot een jonge, frissche atmosfeer, de doode, zwoele heeft overwonnen.

Zien we thans in meer bijzonder naar eigen Corps.

Hier is met heftigen storm de tijd van 'tancien regime van studenten-mos vergaan en een atmosfeer van jonger ideeën is gaan heerschen, heeft een kort tijdperk van bloei over Delft gebracht.

Kort moest dat bloei-tijdperk wezen, want in den grooten tijd van overgang, was weldra dat jonge niet meer frisch genoeg, en nieuwe onweerskoppen zijn zichtbaar, al is een uitbarsting nog niet gekomen.

Toen ik op deze plaats kwam was het onweder aan 't uitwoeden. Jan van der Waerden, die kwam in den tijd van heftigst beweeg, bracht de laatste vlagen van wind, van hartstochtlijken wind, die nog verder wilde gaan, dan al was bereikt, maar zich moe raasde, omdat de natuur nu niet van meer wilde weten en al kon herademem.

Met Jan van der Waerden's heengaan kwam hier de kalmte weer, was de bui voorbij getrokken. Naar die kalmte heb ik zeer verlangd en ge wilt u misschien wel herinneren, dat ik allereerst ijverde om de rust in ons Corps te doen weerkeren, omdat er niet meer een frissche strijd was van idee tegenover idee — en dit omdat de groote massa geen jonger denkbeelden meer kon opnemen — maar de hartstocht van den ideeën-kamp, opgezweept, deed ontaarden in een personen-verdachtmaking en bespotting en anderzijds voerde tot een te blindelings volgen van leiders.

De rust keerde sneller dan ik aanvangs dacht, maar 't is me nu duidelijk dat ze moest komen.

Thans, voor van u weg te gaan, meen ik het juist mijn plicht u te wijzen op die rust, op een inslapen in ons Corps. Ik heb me wel ongerust gemaakt voor den bloei van onze corporatie, waarvoor ik zoo warm gevoel, omdat zij ons ontwikkelt en vrij doet zijn en is als eene wijze moeder, die vertelt van het leven. Want nu is de bloei van ons Corps aan 't verregenen, een intens, rijk leven, dat hoog opbloeit met ver-reikende ranken, is stervende en een moede reactie, een insluimering is zichtbaar.

Er is geen belangstelling in onze zaken, deze Senaat is meerdere malen in de gelegenheid geweest het met spijt te constateeren. Een groote indolentie is gaan neerstrijken, een echt Hollandsch flegma en dit is te onrustbarender, omdat ons aantal steeds toenemende is. Maar onder al die velen der jongere jaren is bij lange niet de kracht der ouderen, die nu van ons gaan. Wellicht ligt hier de schuld juist bij die ouderen, die als leiders optraden, als organen van jongeren, die nu door afhankelijkheid zwak zijn in 't alleen staan.

Dit verbreekt de vreugde over den grooten toevloed van jongeren in de Septembermaanden, want velen van hen geven wel hun naam en niet hun leven, trekken zich terug na den groentijd, profiteeren van de voordeelen, die het Corpslidmaatschap geeft als kruiwagen in de maatschappij, niet van de voordeelen, die het geeft tot eigen vorming. En dat is toch het mooie en diepe in ons Corps, dat we elkander vormen en sterk maken, dat door het gedoe en gedrijf van ieders hartstochtjes, van elks leventje, we woekeren met en op elkaar, aanvullende en verbeterende, afslijtende onze te excentrieke idee-vormingen. Dan is een onthouden daaraan een misdaad aan onze mede-leden en aan 't groote principe onzer corporatie. Ons Corps is niet sterk door een groot aantal leden, maar door het groot aantal daden van alle leden en anders is ons groote getal een dreigend gevaar.

Moet ik u voorbeelden noemen van die weinige belangstelling in corpszaken? U herinneren de steeds bijna-leege corpsvergaderingen en de altijd weer noodige wakker-schudding der leden als hun steun of medewerking wordt gevraagd? Zelfs heb ik meenen te gevoelen, dat er maar een matige belangstelling is in de zoo belangrijke gebeurtenis, die gaat geschieden met onze Sociëteit, ons corps-tehuis. De nu tot stand te brengen uitbreiding is de vrucht van 't enthousiasme van vorige jaren, een enthousiasme, dat steeds weer oplaaide bij iedere bespreking van de mogelijkheid eener uitbreiding en nu komt het mij voor, dat de jonge jaren van thans, die er van zullen profiteeren, maar kalm afwachten tot het zoover zal zijn gekomen, om dan wel met vreugde het geschenk van ouderen te aanvaarden. Ik meen hier er krachtig op te moeten wijzen, dat zonder medewerking en belangstelling van onzen kant het bestuur een te verantwoordelijk werk zou hebben begonnen.

't Is hier de plaats niet, langer bij dit onderwerp te blijven stilstaan.

Het is mijn doel een krachtige waarschuwing te laten hooren tegen de toenemende indolentie in ons Corps, tegen den geest van overlaten aan anderen. Juist in dezen tijd van overgang moeten onze oogen zijn geopend, moeten we alle verschijnselen bestudeeren. We zijn op een zandplaat in de groote zee en zoo we niet steeds zorgen drijfmidde-len gereed te hebben in plaats van ons neer te leggen en den hoogen hemel te bewonderen, zal ons de vloed overvallen. Want eens komt die vloed en eischt, dat we mee rijzen of ondergaan. Maar 't schijnt, dat die ondergang eerst verschrikkelijk wordt als de vloed boven onze hoofden is gestegen en dan is een worsteling op leven en dood noodig om 't hoofd weer op te kunnen steken en 't leven te behouden.

Zoo moeten zich naar den tijd wijzigen de essentialia van 't Corps. Hiervan is een gevolg geweest de beweging om 't utiliteits-karakter weg te nemen, een beweging, die niet alleen in Delft is begonnen.

En de wijzigingen, die de naaste toekomst in de Studentencorpsen zal brengen, schijnen mij toe, te moeten liggen in een groote verandering, zoo niet in een afschaffing van de lustrumfeesten. Velen zullen oordeelen, dat daarmee ook het karakteristieke van een Studentencorps gaat verloren, maar dit is een van onze ouderwetsche kleedingstukken, niet gewijzigd naar den algemeenen dracht. Een lustrumfeest, zooals het thans bestaat, is een anachronisme, want de tijd is niet meer voor hoog-opgedreven praal en weelde, niet voor het uitgeven van veel geld in weinig tijd, 't geld heeft zijn groote beteekenis gekregen, zijn reuk van partijdigheid.

Bij objectieve beschouwing zien we het zonderlinge van deze feesten, toch meende ik, dat een afschaffing nog in verre toekomst lag. Maar wie heeft gevolgd de bewegingen in Amsterdam, wie de voorposten-schermutselingen heeft begrepen, hier in Delft gevoerd over de kwestie of het een senator mogelijk zou zijn zich te onttrekken aan deelname aan Lustrum-vertegenwoordiging, hij zal hebben gevoeld, dat het einde van romantisch leven nadert.

't Amsterdamsche Corps is zeer verschillend van 't onze, toch zal eens overal de afschaffing van dure feesten noodig zijn tot verlaging van contributie en andere geldelijke lasten, om het Corps in stand te kunnen houden. Ook hier in Delft is een studentenbond, die zich ontwikkelt, zichtbaar groeit, een officiële plaats naast de onze in de Delftsche Studentenwereld inneemt en in den tegenwoordigen tijd van haast, van concurrentie zullen velen reeds weifelen over een toetrede tot Corps of bond en zoo zullen eens misschien twee vrij-wel even-krachtige lichamen tegen elkaar moeten strijden, en dan is 't lichaam met geringe financiële lasten al dadelijk met een voorsprong.

Ik meende u hierop te moeten wijzen, niet zoozeer om propaganda voor afschaffing van Lustrum-feesten reeds nu te maken als wel om u te noodzaken deze verschijnselen uw aandacht te schenken en, zoo er nog bij u een warm voelen is voor ons Corps, dat voelen op te wekken om te kunnen zorg dragen, dat ons Corps kan blijven het groote lichaam, de krachtige organisatie van Delftsche Studenten, begrijpende haar tijd en daarna de bakens verzettende, dat geen onkundig aankomende er vergeefs op zal vertrouwen.

Ik ben hiermede aan het einde gekomen van wat ik u wilde zeggen over ons Corps, alvorens deze post van observatie te gaan verlaten.

Mij rest een woord van dank aan mijne mede-Senatoren, die mij hebben bijgestaan in al, wat voor ons Corps was te doen; de secretaris, reeds lid van den vorigen Senaat, die tot hier met ijver de administratieve werkzaamheden heeft verricht, de thesaurier Van Mourik Broekman, die ons reeds ging verlaten en de zorg der finantiën heeft gegeven aan De Kanter, door het Corps herkozen, en de commissarissen Meyll en Bongaerts, die hunne opinies gaven bij de onze in alle zaken. Ik geef u mijn overtuiging, dat we naar beste weten hebben gehandeld in 't belang van ons Corps.

En thans zal het aan u zijn, mijnheer Op ten Noort, mijn werk voort te zetten. Ik vertrouw, dat ge zult weten hoe onze corporatie te dienen, dat ge haar essentialia zult nagaan en steeds die stappen zult doen, die noodig zijn voor haar vooruitgang, onder zich wijzigende omstandigheden van tijd mogen ze velen soms onbegrijpbaar schijnen. Weet dan recht tegen de golven in te sturen.

Dan mijne heeren, ben ik ganschelijk aan het einde en roep ik u het vaartwel toe, met een laatsten dank voor de sympathie en steun, die we van u mochten ontvangen. Werkt gij allen mede met den nieuwen Senaat om ons Corps te brengen tot nieuwen bloei, tot een opgang van den stijgenden weg van vooruitgang, dat het Delftsch Studentencorps blijve een onmisbaar element in de wereld van polytechnische studenten.

Ik dechargeer me zelve en installeer in mijn plaats den heer Op ten Noort tot president van den Senaat van het D. S. C.

Na den heer Duboucq nam de heer Op ten Noort het woord.

In de eerste plaats wenschte hij eenige woorden van waardeering te richten tot den heengaanden Senaat, woorden van dank ook tot den heer Duboucq voor de hartelijke woorden juist tot hem gericht. Hij hoopte en vertrouwde met de medewerking van den Senaat en de corpsleden, de verwachtingen van den oud-praeses niet te zullen beschamen.

Hierop ging hij over tot het dechargeeren van de heeren Canter Cremers, de Kanter, Meyll en Bongaerts en in hunne plaats te installeren de heeren Damme, de Kanter, Wirix en Prager.

Meer speciaal richtte hij zich thans tot de corpsleden en dat, om hen te wijzen op een gevaar voor onze gemeenschap, een gevaar te grooter omdat het niet alleen de eenheid van onze gemeenschap, maar ook het welzijn van elk harer leden bedreigt. Dit gevaar is het bestaan van bepaalde partijen in ons corps. Reeds in de groentijd hoort men hiervan, is genoodzaakt zich bij een hiervan aan te sluiten en treedt zoo het corps binnen met bepaalde vooroordeelen tegen denkbeelden en personen. Men houdt zich afgezonderd van een aantal menschen, waaronder men wellicht goede vrienden had kunnen vinden, men hoort in z'n eigen coterie de tegengestelde denkbeelden nooit met het juiste gewicht verdedigen en treedt zoo met een uiterst eenzijdige vorming tenslotte de maatschappij in, waar men zich niet meer in een coterietje kan afzonderen, zijne denkbeelden ook tegen geheel anders-denkenenden moet kunnen verdedigen.

En zoo zou het corps worden in plaats van de samenleving, die ons voorbereidt en sterk maakt voor de groote maatschappij, de belemmering om ons hierin te doen gelden, zou ons bekrompen maken in plaats van onzen blik te verruimen. En ook de kracht van het corps lijdt onder deze partijschappen, want slechts met algemeene samenwerking kunnen groote dingen tot stand worden gebracht.

Daarom riep de heer Op ten Noort thans de medewerking van alle corpsleden in om deze verderfelijke partijgeest op zijde te zetten, om het corps trachten te maken tot een band van menschen, die natuurlijk van opinie verschillen, maar deze opinies eerlijk naast elkaar zetten, zonder dat dit hen van elkander vervreemdt, tot een gemeenschap van menschen, eensgezind en eenswillend.

Hierop werd het openbare gedeelte van de Senaatsvergadering gesloten.

J. F. L.

De Almanak.

Hij is er — onze een-en-vijftigste almanak, het nieuwe kind van den corpos, de eerste van een nieuw vijftigtal. Wat er aan het eind van dat nieuwe vijftigtal zal zijn veranderd, zal zijn verbeterd? Niet veel — de corpos zal al het nieuwe op zijn horens opvatten en terugstooten — nietwaar, mijne heeren, die gloeit voor het aloud Wilhelmus? Neen, zegt onze drijver, hij zal het vreten — al moest zijn bek er ook voor opengebroken worden — en gevreten heeft hij al een beetje — verleden jaar hevige ruzie over vaderlands-liefde — dit jaar maar een heel klein ruzietje.

Hij is geboren — niet uit zonneglaren maar uit een bloemkool, en zijn dooprede is geweest vol lofs, maar ook vol scherp vernufts; „de doopredenaar, de heer Hendriks, was heelemaal niet persoonlijk”, net als de varia.

En den avond van den heuchelijken geboortedag was nog de vreugde over 't nieuwe kind niet verminderd — zelfs de priesters der wetenschap waren vanaf hun standpunt uit hun tempel gedaald, want ook zij behooren tot de vaders. En vele gloeiende speeches werden dien avond

afgestoken, vol enthousiasme voor almanak en corps en kroeg en Kruger; zij allen, dat is dien avond diep in ons doorgedrongen, zijn waard om te leven; ook de stoomketels werden niet vergeten, op het juiste moment ter sprake gebracht door een niet-officieele.

Nu de almanak zelf, dat is te zeggen „het gedeelte”, dat besproken kan worden, het Mengelwerk. De schrijvers zijn van 't jaar bijzonder prozaïsch geweest — poëzie is heel weinig opgenomen, — en dat is ook nog niet alles, zooals 't wel eens geweest is. Het beste gedicht is mijns inziens het allereerste: „Winterschemer” — een mooie stemming en een mooi verlangen ligt erin — vooral in de tweede strofe:

Beluistren heimlijk de fijne geluiden

Die tusschen de twijgen er sterven gaan.

Het „Vers” van Jan is een goede expressie — de regel: „Het weenen fel is zoet gezegen”, is dunkt mij de beste er uit.

Het proza bevat veel natuurbeschrijvingen, die bewijzen, dat er verscheiden dichters in ons corps zijn — vooral de „Stemmingen” zijn waarlijk stemmingen, het is wezenlijke kunst, die den opnemer geeft den indruk, dien de schrijver wil weergeven. Men gevoelt het koude, harde van de menschen, die de goddelijke harmonie van de natuur verbreken — het is, alsof er plotseling iets breekt in ons — het is, als of er plotselinge leegte in ons is, als die vrouw „die uit een groot papier eet”, verschijnt — een leegte, zooals wij die voelen, wanneer langgerekt geluid plotseling wordt afgebroken!

„En 't eekhorrentje blijft nu weg, omdat 't zich niet meer veilig voelt.”

De derde stemming vind ik minder goed, minder intiem — een beekje, dat zich samenstelt uit „waterlintjes”, die „hun beste lied ruischen” is geen water — en vormt geen sprankelende druppels, — het watervalletje is veel beter: „Even weifelen ze nu en staan stil, als om zich te bedenken en te durven, en dan schieten ze weer vooruit, met volle gave van kracht en heele zijn.

Ook mooi in teekening is „de laatsten van een geslacht”, tenminste hier en daar, — het „zich daar zoo bij elkaar voelen” van de boeren op het kerkpleintje vind ik onjuist — verder een goed gevoelde schildering van de hei — van het stille leven in boomen, die daar eenzaam staan op de duistere vlakte.

Goed geteekend is ook de harde kop van den ouden boer, — zijn plotselinge woede, ook de schrik, dien dit tooneel ontboezemt, het vooruitjagen door plotselingen angst. Bepaald verkeerd van expressie is de zin: „de velden sloten zich achter in eene overgevendheid aan het komende donker”.

In „Dorpsleven” is een vrij gewoon karakter geteekend maar niet onverdienstelijk. Het verlangen naar de stad, die voor den schrijver „het Leven” representeert, het leven dus van menschen, van andere menschen, vertoont een karakter, dat aan en in zichzelf niet genoeg heeft, dat zich moet wrijven, zich moet uiten — zou het niet een van die karakters zijn, die Grondijs bedoelde, toen hij zei, dat Delft „eo ipso” rood is?

Het tendenz stuk van dezen almanak is zeker wel het „Fragment” uit de omdolingen met Satan. Het doel: tegenstellingen te schilderen, is volkomen gelukt — mischien zelfs wel wat te sterk — het slot is m. i. niet eenvoudig genoeg, en daardoor niet volkomen waar — het heeft daar iets te tragisch — iets draakachtigs. Ik zie niet in, waarom dat kind juist moest sterven — dit stoort het geheel. Toch moet dit stuk velen doen medegevoelen de walging, die de schrijver heeft van het ziellooze, geestlooze, levenlooze egoïsme van menschen als Fred — van zijn, groote medelijden met hen, die verkocht en vertrapt worden. — Moge deze sympathie nu eens leiden tot iets anders dan het zeggen: „het is nu eenmaal zoo — beroerd is 't anders wel” — moge het optimisme en de geestkracht nu eens groot genoeg zijn, zelf te denken, en zelf te gelooven, dat dit niet altijd zoo blijven zal, dat de idealen van nu eens verwezenlijkt zullen worden, om dan plaats te maken voor nieuwe; — zooals T U terecht in zijn „sprook” zeggen wil — een goede gedachte, maar niet nieuw.

Het dagboek van de Rijnreis is een mooi dagboek, een goed dagboek, een dagboek, zooals iedereen het moet maken, maar een dagboek is het, met namen van plaatsen die ons niet interesseeren, en met aanduidingen van hotels en „forsthäuser”, gelukkig tot een minimum beperkt.

Overigens goede, eenvoudige natuurbeschrijving — maar oppervlakkig — geen diepte, geen intens meevoelen — slechts beschouwing.

In 't algemeen maakt het mengelwerk den indruk als of het geschreven is onder den invloed van Tolstoi's opvatting van kunst — de schrijvers hebben gepoogd, niet door vergezochte symbolen, maar goed gekozen, veel zeggende woorden hun gevoel weer te geven — en verscheidenen zijn hierin geslaagd. Dit is een goede richting — een vers, een stuk proza moet niet geanalyseerd behoeven te worden, om het te begrijpen — men moet het kunnen voelen — direct moet het spreken, evenals de natuur zelve.

Over de varia zal ik maar niet veel zeggen — het corps-kind is er niet scheutig mee bedeed — de redactie schijnt niet veel keus te hebben gehad. Een varium moet niet alleen persoonlijk zijn, om geestig te zijn — het moet ook een bepaalde fout hekelen, of wel een geestige gebeurtenis goed karakteriseeren — de varia maken zeer den indruk van maar eens gauw eventjes uit een of ander boek opgesnord te zijn.

S.

Almanak-Kroegjool.

7 December 1900.

11¹/₄ uur de officieele tafel komt binnenwandelen. — Ió vivat! —

Mijne heeren, ik draag 't presidium over aan den president der almanak-redactie.

Mijne heeren: Welkom etc. . . . Ik speech op Prof. Schouten, straks wordt er nog wel op de anderen gedronken . . . een paar dagen geleden was hij nog student.

Mijne heeren: Chamberlain heeft nooit aan de P. S. gestudeerd, want anders was hij nooit zoo'n ploert geweest.

Mijne heeren: Vele vrienden heb ik hier gemaakt, ook in Amsterdam. Maar de vriend is:

- Kruger!!!!
- President Steyn van de Oranje-Vrijstaat!!!!
- Botha!!!!
- De Wet!!!!
- Alle aanvoerders van commando's!!!!

Kennst du Herr Janssen, Herr Janssen van Raay? Kennst du Herr.

Mijne heeren: Wij zijn in een stoomketel. . . . van 10 atmosferen . . . Er moet een veiligheidsklep op 't gat is te klein . . . de veiligheidsklep = uitbreiding.

Mijne heeren: Ik verwonder me, ik heb het woord . . . Hoogereburgerschoolscholier . . . colleges H. B. S.

Ik heb nog nooit zoo'n lol gehad!!!
Jelui zijn fideele kerels hoor!!!

Speech op rijm, onverstaanbaar.

Mijne heeren: Ik drink op 2 groote mannen . . . u begrijpt wel.

Mijne heeren: Mag ik wat attentie verzoeken . . . tingeling lingeling er wordt gesproken mijne heeren . . . stilte mijne heeren.

Stoelvastzijn is een eigenschap van studenten . . . mijne heeren.

Je mag kletsen wat je wilt, 't officiële gedeelte is gesloten.

Cortèèèèège.

Ga maar slapen goeien avond!!!

'n Geanimeerde avond!!!!!!!

Ms.

D. S. G. „Odin”.

UITVOERING VAN 8 DECEMBER 1900.

Van Ma heb ik de trekken,
De lokken en de oogen,
Van Pa kan ik op 't fiere lijf,
Als eeuwige Erfschap bogen.
Van Ma leerde ik de liefde,
De Trouw aan het vaderland,
Van Pa de groene menthe
En ook den Christusstand.

Waar de oudste zoon van het corps een uitvoering geeft, zal men allicht niet verwonderd zijn te vernemen dat een talrijke menigte zich opgemaakt had, er bij tegenwoordig te zijn. Misschien zult ge u afvragen wie hier met de kinderen van het corps bedoeld worden; althans waar sprake is van een oudsten zoon, schimt u meestal ook onmiddellijk de oudste dochter voor den geest om niet te spreken van de rest der familieloten. De telgen, hier bedoeld zijn natuurlijk onze corpsverenigingen en haar moeder is de corpsmaagd, terwijl de vader . . . vrij rondloopt en niet gevonden mag worden. Hoe het ook zijn moge, haar eersteling heeft zich ontpopt en verder ontwikkeld tot zijn tegenwoordige gedaante, het machtige Odin.

Meer dan honderd semesters van bloei heeft deze vereniging achter den rug, lief en leed heeft zij met het corps gedeeld, hevige stormen zijn over haar hoofd gevaren, maar onwrikbaar staat zij daar nog met een glimlach om de edele lippen; voorwaar een sieraad onder onze corpsverenigingen en de hechtste kolom van het corpsgebouw.

Het moet voor de tegenwoordige leden van Odin toch een dithyrambisch genoegen zijn, om een terugblik te werpen op het verleden van deze vereniging, en hoeveel grooter wordt dan niet de verantwoordelijkheid om haar op een waardige wijze te blijven vertegenwoordigen, te meer waar zij dien avond de opwekkende tonen van het „Odin hoog” moesten derven. Evenzeer als het dan ook te bejammeren is dat Chamberlain nooit lid der Phoenix geweest is, evenzeer valt het niet te betwisten dat de wereldgeschiedenis wellicht een donkere bladzijde minder te boeken hadde, zoo keizer Wilhelm lid van Odin geweest ware.

Kracht en vroolijkheid, sierlijkheid en losheid van bewegingen werden om strijd bewonderd, physische geaccidentheden wekten de algemeene goedkeuring, terwijl de meest lutidolvische krachttoeren met de evenste gezichten en om zoo te zeggen, spelenderwijze verricht werden.

Zoo nu en dan ontsnapt dan ook tegen wil en dank de schromelijkste geluiden aan de kalmste boezems, met moeite onderdrukte angstkreten, waren als zeer gewone verschijnselen te beschouwen, en menigeen brak bij voorbaat het doodsweet uit, en voelde een koude rilling langs zijn ribben afdalen, wanneer een half dozijn opvangers zich om het werktuig schaarden.

Een uitvoering zooals deze is dan ook slechts zelden à nooit vertoond, een bloei zooals nu werd nog niet bereikt en met een gerust hart kan Odin dan ook den strijd tegen

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 13 DECEMBER 1900.

hare zusterverenigingen aanbinden, als we bedenken, dat niet minder dan een zeer groot aantal den reuzenzwaai forceerden, zelfs voor- en achteruit à la fois, evenveel christusstanden, verder zagen we tot onze niet geringe verbazing den houten man à la Sandow aan de rek, hoogstanden, saltos, doodvallen.

Nu mag niet ontkend worden dat een talrijk publiek zeer animeerend werkt, en in hooge mate bevorderlijk is voor lenigheid en kracht, iets wat dien avond zeer sterk het geval was. Overal toch ontmoetten de blikken de lieflijkste oogen, om door een vuur voor te flaneeren, de zachttaardigste uitdrukkingen gelijk zwanendons om er een moord voor te organiseeren, waartusschen ook verscheidene hoogleeraren zeer kalm genoten.

Opmerkelijk was het dat niemand in de geheele zaal gelijk aan zichzelf was, en men dus te vergeefs naar jacht- of vischcostuums uitkeek.

Het scherm ging dan onder die omstandigheden naar boven en maakte een begin aan den opmarsch. Het Io Vivat had den hoogwaardigheidsbekleeders, waaronder de Senaat van het Delftsch Studentencorps, en eenige vertegenwoordigers van Olympia uit Utrecht, nauwelijks de gelegenheid gegeven hun loge te vullen, of de zaal dreunde reeds tot op hare grondvesten van den stap der opmarscheerenden.

Eenige zigzagoeefeningen, knoopbewegingen, warreldraaiingen liepen in de beste orde af, de meest ingewikkelde figuren losten zich voor de verbaasde blikken in zeer eenvoudige grondvormen op en toen het scherm voor de eerste maal daalde was het succes van den avond reeds verzekerd.

Het ware onbegonnen werk, voor dit gedeelte een prijs toe te kennen, want slechts een onverlaat die niet onmiddellijk met ons instemt, dat allen dien grif behaald zouden hebben.

Het tweede nummer, rekwerken, kenmerkte zich speciaal door een sierlijke nonchalance, een onovertroffen losheid der gewrichten en dan verder de dunne samengeperste lippen. De heer Groneman, een welbekende op athletisch gebied, overtrof onder andere zichzelf en bracht de toeschouwers in een toestand die we boven onder het motto schromelijke geluiden hebben gerangschikt. Herhaaldelijk werden de werkers door een hartelijk applausje beloond, en zeer zeker waren de bewegingen recht goed en recht flink.

A priori kan men van paardoefeningen niet veel hartschotelijks verwachten, tenzij men de hippische sport op 't oog heeft; Oogenschijnlijk liep het derde nummer dan ook zeer kalm af, ofschoon van alle kenners in de zaal de oogen vrijwel uit de kassen gepuild waren, zoodanig zelfs, dat de heer Timmer, tot nu toe passief, aanleiding vond uit zijn slof te schieten. Wel is waar mislukte zijn eerste oefening grif, maar na dien tijd wist hij zich te handhaven en zelfs op het laatste moment van een doodval bewaarde hij den aanminningsten glimlach.

Het nu volgende nummer van gymnastische varia deed ons vrijwel denken aan een troep beroeps atleten; hier liep iemand van meer dan normale consistentie op de handen over de brug, daar een dubbele hoogstand met een aanloop, hier een luchtsprong van den grond zonder beenhulp, daar weer een truc met een loopbal, enfin, voor men er op bedacht was brak de pauze aan.

De tijden vlieden heen, voor den een snel, voor den ander langzaam, maar alles komt om schielijk weer weg te gaan. Zoo is ook deze uitvoering in haar geheel aan ons oog voorbijgegaan, en kunnen we nu een algemeene beschouwing er over geven, wat we nog niet konden toen het nog geen pauze was, de pauze hierboven bedoeld.

We zijn nu in staat om te vergelijken, en als we U dan verzekeren dat datgene wat we vóór de pauze gezien en genoten hebben, slechts kinderspel was, vergeleken bij dat na de pauze, hoe moeten we dan weergeven welke gevoelens ons toen doorstroonden. Onze onbedreven pen staat machteloos voor die reuzentaak en in het bewustzijn daarvan zullen we dan ook slechts kortelijk aanstippen, wat ons het hevigst getroffen heeft, en hopen dat dit voldoende zal zijn voor hen die het voorrecht hadden er getuigen van geweest te zijn, om de onvergeetlijke oogenblikken van dien avond zich weer voor den geest te roepen.

Het eerste nummer was brugwerken, dat vrijwel de volmaaktheid van rustige beweging naderde. Het tweede nummer bestond uit een sectie bajonetten, die zulk goed werk verrichten dat iedere stand vrijwel een fantastische apotheose geleeek; een lang en onbedaarlijk applaus bleef dan ook niet uit.

Bij het keurwerken ontwikkelde Odin zich eerst in zijn volle kracht en het is juist van dit gedeelte dat we met vrucht gebruik zouden kunnen maken van uitdrukkingen als doodszweet, spelenderwijze, koude rillingen en dergelijke.

De afdeeling werd gevormd door de heeren Groneman, van Houten, Merex, Hogerwaard, de Leau, Moltzer, Honders, Schwars, Stoll, en Walland.

Het laatste nummer werd gevormd door een partij schermen tusschen de heeren Bes, Hanjoel, en Niks.

Is het te verwonderen dat de heer van Houten na afloop den heer Timmer in vurige bewoordingen dankzeide en lauwerde voor zijn onschatbare opperleiding? voorwaar geen schooner moment.

Ook Odin vielen eenige prachtige kransen ten deel door den heer P. L. Duboucq namens den Senaat van het Delftsch Studentencorps en de heer Bake, namens de Utrechtsche gymnastiekvereniging „Olympia”.

Het officieele gedeelte van de avond was hiermede achter den rug, maar nog lang, zeer lang, was de keurig versierde balzaal getuige van een onverdeelde en weergalooze genieting. Het korte leven heeft toch schoone oogenblikken. Dank Odin.

C. ROBBERS.

De Apollo-uitvoering.

Aan den heer P. B.

U zult mij hoop ik niet kwalijk nemen, als ik mij verstoort u even te antwoorden op uw stukje in het nummer van 6 December jl. Ik ben 't volkomen met u eens dat Hoogleeraren en leeraren een invitatie moeten ontvangen, u zult in mijn stuk niet 't tegendeel beweerd vinden, bovendien waarborgt hun dit art. 33 der wet. Nu u echter zelf naar dit artikel verwezen hebt, kan ik u even meedeelen dat noch daar, noch elders in de wet van assistenten gesproken wordt; toch ontvangen zij nagenoeg evenveel kaarten als de leeraren en Hoogleeraren samen. Aan wie is 't de wet stipt na te leven? Zeker in de eerste plaats aan 't bestuur. Het heeft niet het recht zich dergelijke willekeurige handelingen te veroorlooven, zeker niet die, waardoor de leden zelf in hunne rechten benadeeld worden. Het beste bewijs dat het bestuur weet wat zij doet is het fraaie antwoord dat een der bestuursleden mij gaf op de vraag waarom het inviteeren van assistenten niet achterwege kan blijven, hetgeen luidde: omdat het een oud gebruik is in Apollo, dat we niet willen veranderen; — tevens een bewijs dat titel en inhoud in mijn vorig stuk waarachtig niet te veel zei.

Ik bemerk echter, waarde heer P. B. dat ik afdwaal neem het mij niet kwalijk, doch aanvaardt het in mijn antwoord; 't is misschien in 't belang van Apollo.

Ik ga dus door en kom tot 't essentieele van de zaak: het van te voren zorgen voor goede plaatsen voor onze eenige (pardon P. B., 67 is meer dan eenige) vaste invités.

Ik ben van oordeel, dat, wanneer de groote meerderheid der leden, door verschillende omstandigheden geen behoorlijke plaatsen kan ontvangen voor hunne speciale invités, er een oplossing dient gevonden te worden; zoodat deze meest-recht-hebbenden hun recht erlangen. Die oplossing gaf ik, en indien u een betere weet neem ik die zoo mogelijk gaarne van u over. Ik zeg: volg art. 33 op en laat allen dan gezamenlijk plaatsen bespreken. (De regeling van dit laatste moet volgens art. 16 aan 't bestuur worden overgelaten). Waar u verder van paskwil spreekt zou ik u willen doen opmerken, dat, wanneer 't bestuur (of de leden zooals u 't wenscht) kaarten uitgeeft aan invités zonder hun plaatsen te verzekeren, het eveneens of nog grooter paskwil is aan de leden kaarten uit te reiken waar op zij hunne invités zelfs geen kans kunnen waarborgen een schappelijke plaats te krijgen.

Iets verder in uw stuk geeft u zelf een der meer genoemde omstandigheden n. l. het te kleine Doelen-zaaltje en u noemt den toestand niet ideaal, dus verkeerd, u ziet dus in, er dient verandering te komen, doch uwe vasthoudendheid aan 't eenmaal bestaande speelt u parten.

Nu kom ik nog even praten over uwe rekening, waaruit u den toestand weer niet zoo erg bedroevend te voorschijn goochelt.

Het is nu een feit dat er bij de vorige uitvoering 67 kaarten uitgegeven zijn. Waar hebben we nu rekening mede te houden, dat van iedere kaart gebruik wordt gemaakt of dat de helft misschien maar opkomt? Natuurlijk met het eerste. Kom eens op sommige colleges, waarvan de zaal als te klein gesignaleerd is, 't zit er soms maar half vol. Toch werkt men aan de uitbreiding want iedereen is overtuigd van 't feit dat de P. S. te klein is, de waarschijnlijkheidscoëfficiënt zooals u die gebruikt, wordt daar achterwege gelaten. In Apollo doet men 't wel; men berekent met kansen en verheugt zich als de boel niet spaak loopt in plaats van dit door eene doelmatige verandering, zooals de omstandigheden het vereischen, te voorkomen. Bovendien is uwe rekening foutief, waarde heer, het is een feit dat er niet meer plaatsen over waren dan ik in mijn vorig stuk noemde, er waren geen 60 doch zeker meer dan 2×60 plaatsen besproken.

Volgens u bevat de officieele loge 15 plaatsen; in werkelijkheid echter 19 vaste behalve de daarin bijgeplaatste stoelen. Plaatsen besproken door ieder der bestuursleden speciaal worden door u genegeerd, het gemiddelde van 60 is onjuist ergo de rekening is mis, behalve het ware woord, dat de 190 gaanderijplaatsen nog onbesproken blijven; daar zullen we dan onze families maar bergen.

Van de laatste alinea, waarde P. B. snap ik geen zier, daar kan ik u dus bezwaarlijk iets van zeggen.

V.

Landnationalisatie.

III. DE RECHTVAARDIGHEID.

De vraag naar de juistheid van het economisch beginsel is, zei ik, in anderen vorm, de vraag naar het praktische nut — met dien verstande, dat men het economisch beginsel kan verwerpen en toch de maatregel zelve, zij het op andere gronden, vóórstaan. Zoo is het met de rechtvaardigheid óók. Er loopt wel geen socialist rond die een grondbezitter zijn inkomsten gunt, maar het zijn niet de partijgenooten die bij onze theoretici het hoogst staan aangeschreven, welke het rechtmatige van landnationalisatie op de door Stoffel aangevoerde gronden bepleiten.

De rente die alle kapitaal opbrengt, zoowel het deel dat uit productiemiddelen bestaat, als het „valsche”, in schuldvorderingen, hypotheeken, effecten, enz. belegde, is, naar Stoffel's zeggen, in het eene geval gedeeltelijk, in het andere in haar geheel „iets zeer zonderlings, en voor een gezond denkend mensch, iets zeer onrechtvaardigs”. Hoezeer we gewoon zijn het te zien gebeuren „toch is en blijft het vreemd, dat een papier, dat in mijn brankast ligt, alleen door het feit, dat een zekere tijd is verlopen, geld tot zich trekt.”

Als ge dat inziet, heeft men op zijn lippen om Stoffel te antwoorden, zijt ge een goed eind op streek om socialist te worden. Velen, misschien wel het meerendeel van wie uit de heerschende klasse naar het proletariaat zijn overgelopen, werden — zooals gij — door hun rechtvaardigheidszin het eerst tegen de tegenwoordige maatschappij in opstand gebracht.

Maar de lust zoo tot hem te spreken beneemt Stoffel u gauw. Het „zeer onrechtvaardige” gaat hij met een praatje van Bastiat (het tooneel stelt voor een schaaft, een stuk glas, eenige ruwe en eenige geschaafde planken; de handelende personen zijn Jan, kapitalist-schavenbezitter en Willem, proletariër-plankengladmaker)... rechtvaardigen. Hij weet blijkbaar niet hoe zich uit deze rechtvaardigheidsparadox te redden. In den beginselstrijd tusschen bezitter en arbeider, hier komt het op aan, durft hij geen partij te kiezen, al zegt zijn hart hem dat rente iets zeer zonderlings en onrechtvaardigs is. De landnationalisatie is hem een welkome vluchttheuvel; zij biedt gelegenheid de kapitaalrente te bestrijden zonder de kapitalisten tegen zich in 't harnas te jagen. Schaf de grondrente af — daar zullen de geldkapitalisten niet veel op tegen

hebben; is dat gebeurd dan zal de kapitaalrente vanzelf verdwijnen, en zoo zijn de kapitalisten nóg gefopt. Ja — voor een oogenblik aangenomen dat dit verband tusschen grond- en kapitaalrente bestaat — gefopt zijn zij dan inderdaad. De vraag blijft of het niet eerlijker is hun openlijk den oorlog te verklaren.

Als Stoffel het beuren van rente voor onrechtmatig houdt, moet hij elk streven steunen dat trachten wil daaraan een einde te maken. „Het criterium of een maatregel al dan niet moet worden uitgevoerd”, meent hij immers, „ligt niet in de eerste plaats in zijne nuttigheid, maar in zijne rechtvaardigheid, waarvoor wij de toetssteen in ons zelf hebben, en die bewijst, dat die maatregel ons verder helpt op den rechten weg naar de volmaking”. Wat gaat het hem dan aan of staatspensionneering en algemeen kiesrecht nuttig zijn? Het heffen eener vermogensbelasting die beoogt de kapitaalrente op te slokken, haar ter beschikking van de gemeenschap te stellen is — rechtvaardig. En, zou men zeggen, een rechter weg naar de volmaking dan het aansturen op landnationalisatie, waardoor — steeds onder voorbehoud dat haar economisch beginsel juist is — de kapitaalrente toch slechts indirect wordt getroffen! In strijd met zijn wijsgeerig beginsel: dat het verstand lichter dwaalt dan het geweten, maakt hij de vervulling van een hartewensch afhankelijk van de juistheid eener uitspraak van zijn rede; raadpleegt hij niet zijn gevoel, dat tot onmiddellijk handelen aanzet in een richting waarin reeds door miljoenen gearbeid wordt, maar een wetenschap die op lossen schroeven staat dan een enkele andere, en in welke met name hij een standpunt inneemt dat door zeer weinigen wordt gedeeld.

Als Stoffel het beuren van grondrente voor onrechtmatig houdt, moet hij tweedens niet met zijn verstand — en dus nog minder met Bastiat — gaan overleggen of dat nu werkelijk wel zoo is. Het is hiermee gesteld zooals met het P. S. gevoel in zijn goeden tijd: je voelt het of je voelt het niet. Voel je het dan kun je het verdooven gelijk ieder mooi gevoel; en voel je het niet, dan moet je je daar maar in schikken, en afwachten of 't misschien nog niet eens kómt. In het algemeen voelen de arbeiders het, de kapitalisten niet. Zoo is nu eenmaal de wereld en daaraan kan geen keizer iets veranderen — laat staan de vulgair-ekonomie.

Stoffel, die de kapitaalrente niet rechtstreeks bestrijden wil, maar wél de grondrente, kan niet zijn gevoel, dat beide verwerpt, eenvoudig aannemen, zooals socialisten doen, hun rede de bescheiden taak overlatend de aanwezigheid ervan te verklaren. Hij ziet zich gedwongen het voor een deel te gaan rechtvaardigen — om van het andere deel de aandacht af te leiden. Niet bereid altoos naar de stem van het geweten te luisteren — welke handelwijze geen rechtvaardiging behoeft — wordt het voor hem noodzakelijk, als hij ze volgt te zeggen waarom op eenig punt zij vertrouwen verdient.

Wanneer ge Stoffel vraagt waarom de grondrente een „onrechtvaardig iets” is, om zijne terminologie te behouden, kan hij niet volstaan met naar slapend-rijk-geworden grondeigenaren te wijzen; en meneer Stoop van de petroleum dan, vraagt ge direct, wat heeft die er voor gedaan? Hij gaat — men heeft heusch moeite onder zoo 'n bedrijf zijn lachen te bewaren — een dieperen rechtsgrond zoeken. De grondrente is een onrechtvaardig iets, oordeelt hij, wjl de bron waaruit zij ontspringt, het privaatrechtsbezit in strijd is met de „mensenrechten”. Dat zijn dingen, die mensenrechten n. l. „die de hoofdverhoudingen van de menschen onderling aangeven, en die we in den loop der geschiedenis steeds duidelijker zien te voorschijn treden”.

En nú volgt (Stoffel's tweede artikel) een historische uiteenzetting waaruit moet blijken dat werkelijk „in den loop der geschiedenis” die mensenrechten „steeds duidelijker te voorschijn treden.” „Het eerste van die mensenrechten is ongetwijfeld wel het recht van iederen mensch op zich zelf. In de vroegste tijden gold slechts het recht van den sterkste, de sterkere beschikte vrij over het leven, krachten en eigendom van den zwakkeren, al was hij een zijner naaste bloedverwanten”.

't Lijkt wel of Stoffel het op een briefje heeft, zoo precies weet hij van de „vroegste tijden” te vertellen! Ik stel nogal belang in oergeschiedenis, zou hij mij de literatuur waarin zulke nauwkeurige aanwijzingen te vinden zijn, niet eens willen noemen? De „vroegste tijden” waarvan bij mijn weten iets van betekenis omtrent de onderlinge verhouding der menschen bekend is, zijn de laatste perioden

der barbaarsheid. (Grieken en Romeinen ten tijde van Homerus; de amerikaansche Roodhuiden leven thans in een onmiddellijk daaraan voorafgaande periode). Zij hebben een „sachem” die als er vrede is, en een „opperhoofd” dat in den oorlog wat in te brengen heeft; beiden worden door alle mannen en vrouwen te zamen verkozen, en zijn afzetbaar. „Alle medeleden (van de „gens”) zijn vrije lieden, en verplicht elkanders vrijheid te verdedigen; zij hebben gelijke persoonlijke rechten — nóch sachem's, nóch opperhoofden maken aanspraak op eenigen voorrang; zij vormen een broederschap, door familiebanden gesmeed. Vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid, ofschoon niet geformuleerd, waren de grondbeginselen der gens, en deze was wederom de eenheid van een geheel maatschappelijk systeem, de cel der georganiseerde indianen-samenleving. Dat verklaart den onbuigzamen onafhankelijkheidszin en de persoonlijke flinkheid, die elkeen bij de Indianen opmerkt.”*)

Misschien spreekt Stoffel van nóg vroegere tijden? Zooals ik zei, over vroegere tijden heb ik nooit nog literatuur aangetroffen. Maar wie weet welk een vondst hij heeft gedaan!

Doch alle gekheid op een stokje. Niets is zoo verleidelijk — maar niets is ook zoo gevaarlijk — als zich op goed geluk voorstellingen te vormen van hoe het vroeger wel op de wereld zal zijn toegegaan. Stoffel, zoo doende, schiet bokken als olifanten — een uitgestorven ras, maar dat er zonder twijfel in de „vroegste tijden” geweest is. Zijn korte historie van de ontwikkeling der menschenrechten is pure fantasie, en van a tot z onjuist. De gens waarvan Morgan verhaalt bezat ook den bodem gemeenschappelijk. Wat ontbrák er eigenlijk aan deze maatschappij van barbaren — de primitiefste samenleving waarvan wat bekend is?

Wie vasthouden wil aan het bestaan van natuurlijke „mensenrechten” moet noodzakelijk — zooals in den bijbel gedaan wordt — aannemen dat die rechten in den paradijsstijd hebben geheerscht; dat er gezondigd is; dat wij nu boete doen, en langzamerhand die goede oude tijd weer terugkomt. Dan raakt hij nóg in de knoei. En ik denk toch ook dat Stoffel het eer met Darwin houden zal.

Het kan in het dagelijksch leven geen kwaad, maar is filosofisch nonsens, te spreken van menschenrechten.

Ten tijde dat land, met algemeen goedvinden van gemeenschappelijk in privaatbezit overging, was dat gebeuren geen onrecht. Het was nuttig, goed en noodzakelijk, het was sociaal. De ontwikkeling der productiewijze die van dezen overgang oorzaak was, heeft thans de belangen van het grootste deel der menschen weer in tegenspraak gebracht met het bestaan van privaat grondbezit. Vandaar dat het maatschappelijk-nuttig is, en door ons intuïtief als rechtvaardig gevoeld wordt, nu den bodem weer in gemeenschappelijk beheer te nemen.

Maar Stoffel die niet zooals wij eenvoudig zeggen kan: het is onrechtvaardig omdat ik het onrechtvaardig vind; Stoffel haalt er het welbekende eilandje en de oergeschiedenis bij, filosofeert en fantaseert er luchtigjes op los, om een dieperen rechtsgrond te vinden! Beste vriend, die is er niet. Ga nu eens uitvinden waarom suiker zoet moet smaken — voor het geval dat een kennis het weerspreken zou!

C. F. L.

*) Lewis H. Morgan. Deze schrijver bracht zijn leven grootendeels te midden der Irokeezen (die nog in „gentes” leven) door, en werd ook in hun stamverband opgenomen. Geciteerd door F. Engels, Die Ursprung der Familie.

Niet Serieus.

Aan Roy.

De weinig serieuze wijze waarop Roy mijn heusche antwoord aan hem heeft besproken, komt mij voor een stille uitnoodiging te zijn aan mijn adres, om onze polemie te willen beëindigen.

Immers, waar ik mij met veel lust de moeite gaf om een artikel ernstig en diep te doorwerken, en elk mijner beweringen in den breedte te motiveeren, om Roy te dwingen het fundament van mijn beschouwingen en de gronden van mijn idealisme aan te tasten: daar komt hij tegenover elkaar stellen, niet zijn streven naar geluk en mijn idealen van het socialisme, maar de vermelding dier twee dingen zonder meer, zonder commentaar.

Tegenover elkaar te stellen: de idealen van het socialisme, en het streven naar geluk is in mijn oog al zoo absurd, als maar iets absurd kan zijn. Doch hiertegen op te treden kan mij niet lusten, daar het Roy niet lustte eenig motief voor die (gewaande) tegenstelling aan te voeren.

In de tweede plaats is het, misschien nog meer, te laken dat Roy in plaats van in te gaan op wat ik beweerde, wil volstaan met tegen mij uit te spelen de „genialiteit” van Carlyle. Afgescheiden van het feit, dat in den klinkenden zin waarmee dat geschiedde nog wel iets te dempen zou zijn; meen ik toch Roy te ernstig van antwoord gediend te hebben, om niet te mogen verwachten, dat een poging, mij met een beroemden naam te overbluffen, mij zou verschoonen.

De rest van zijn ongemotiveerd stuk vindt tot dusverre nog steeds een gemotiveerde weerlegging in het mijne dat voorafging, waarheen ik Roy nog eens moet verwijzen, indien namelijk zijn bedoeling niet was mij voor te stellen het debat te staken.

Th. v. D. W.

Van de koele meren des doods.

Om dit boek onbevooroordeeld te kritiseeren is uiterst moeilijk.

De jaarlijksche boekenproductie wordt verontrustend groot en gewild artistieke bandjes of opvallende titels kunnen nog slechts den grooten hoop, die intellectueel en artistiek meêdoet, verschalken.

Maar anders is het, wanneer het verluidd, dat van Eeden weer wat geschreven heeft. Voor dat de waar nog ter markt is, weten de ingewijden al, dat van Eeden schrijft, en de ingewijden vertellen het rond in hun kring, geheimzinnig en achterhoudend om te toonen, dat zij van Eeden wel kennen en veel meer nog weten er van. Zoo komt er een spanning, onder de modelezers, die ze drijft juist dit boek te lezen.

Dit verhaal door Frederik van Eden is zeer moeilijk onbevooroordeeld te kritiseeren.

* * *

De geschiedenis van een vrouw. Hoe zij zocht de koele meren des doods, waar verlossing is, en hoe zij die vond. Zoo begint van Eden, belovend en den eenvoudigen verhalen spelend, zijn boek.

Ik wil het langer en klaarder noemen, de geschiedenis van een meisje, dat met een groot verlangen, waarin een kern van lust, zoekt het ongeziene boven alle dingen, waarbij als vrouw dit verlangen ontaardt in hysterie en die na veel lijden tot rust komt met zich zelf.

Reeds dadelijk begint Van Eden ons het tehuis van Hedwig de Fontaine, zoo heet het meisje te beschrijven. Als verklaring van het ontstaan van dat hevige verlangen in dit gepassioneerde meisje, moet haar omgeving alledaagsch, duf en flets zijn, de dagen in elkaar verlopen bij het getiktak van den klok. Deze saaie eentonigheid, is zoo goed doorgevoerd dat, als dan wordt beschreven den zomer en het buitenhuis te midden van weiden en akkers met graan en blauwbloeiend vlas, waar Hedwig nu gaat wonen, men voelt dat bij haar plotseling dit groote verlangen hevig moet gaan groeien in deze zonnige atmosfeer.

Ook daar waar Hedwig Johan voor het eerst ziet, is zoo juist gevoeld, dat waar twee, die elkaar lief vinden, samenkomen, plotseling het vreemd elkaar zijn wegvalt en zij toch te schuchter zijn te zeggen hoeveel zij van elkaar houden.

Hedwig blijft steeds het geheele boek door, het sterk zinnelijke meisje, dat altijd verlangt, boven haar duffe omgeving uit, maar te veel beredeneerend en analyseerend is om ooit vrij-uit zich te kunnen bevredigen.

Om door al het gebeuren in dit boek heen, steeds dit karakter van Hedwig te doen uitkomen is moeilijker dan het doorvoeren van de hysterische Hedwig in het einde van het verhaal.

Hier toch wordt een zieke beschreven met al de verschijnselen van helderziendheid, vrees en lustaanvallen, die hysterische hebben. Deze vrouw Hedwig moest niet geschapen worden als het meisje Hedwig, ze was er, en voor Van Eden, den dokter, zeer zeker.

Hedwig is de levende persoon in dit boek, zij kan niet beter, de anderen zijn poppen of spelen comédie.

Johan is eerst goed, maar wordt later theatraal en sterft als een romanheld. Gerard is onbegrijpelijk dwaas en onnatuurlijk. Joos is de artistiek intellectuele zot, die daast en doet of hij het ware te pakken heeft. Ritsert is te veel de man uit een boek. De verdere menschen zijn onbelangrijk, maar dikwijls nog beter, zooals Leonora en Aerman, dan deze 2e rangs hoofdpersonen.

* * *

De taal van dit boek is opmerkelijk. Van Eeden natuurlijk, beu van de koppelwoorden, dure woorden, verkleinwoordjes en klemwoorden, die na '80 in de lucht zijn blijven hangen, heeft nu eens heel eenvoudig willen schrijven. Als hij treingleider voor conducteur of wijngeest voor alcohol schrijft, dan is dit een erg moedwillig purisme. Maar een nieuwe taal, een mooie taal geeft hij niet. Zet dit boek in het Fransch, Duitsch of Engelsch om, Hedwig blijft even zuiver en juist gevoeld en het boek leidt er niets door.

De zielkundige heeft den schrijver verdrongen.

F.

Berichten en mededeelingen.

D. S. C.

De Senaat heeft zich als volgt geconstitueerd:

G. C. OP TEN NOORT,	President.
M. H. DAMME JR.,	Secretaris.
A. DE KANTER,	Thesaurier.
B. F. PRAGER,	Archivaris.
H. WIRIX,	Commissaris.

SOCIETEIT PHOENIX.

Algemeene Vergadering op Vrijdag 14 December.

Aan de orde:

Leening voor de uitbreiding.

Verificatie-Verslag.

Wetswijziging Ligtenberg.

Af en aan te schaffen boekwerken.

APOLLO.

Kaarten voor de Uitvoering op Maandag 17 December verkrijgbaar op Vrijdag van 4¹/₃—5¹/₃ op de Societeit Phoenix.

Plaatsbespreking Maandag 17 December 12¹/₂—1¹/₂ uur in de Doelen.

ADVERTENTIEN.

KOFFIE- of EETTAfel aangeboden.

Adres Bureau van dit Blad.

Gelegenheid om goed te Dineeren
voor 4 à 6 Heeren.

Adres KOORNMARKT No. 40.

DICTATEN.

De ondergeteekende beveelt zich beleefd aan tot het overschrijven van **DICTATEN**.

KOORNMARKT 25.

J. VAN WEELE.

ORANJE-LIMONADE,

van het Delftsch Scheikundig Laboratorium is verkrijgbaar à **f 0,80** per flesch bij

J. J. G. BOERE,
HYPOLITUSBUURT 2.

VERZEKERING van Boeken, Gravures, Teekeningen en verder meubilair tegen

BRAND- en WATERSCHADE

bij **F. W. FRANCK**, Hugoplein 104.

Beleefd verzoek aan allen, Oud-Leerlingen, Vrienden en Vereerders van wijlen

Dr. W. C. L. VAN SCHAİK,

in leven Leeraar aan de H. B. S., 5 j. c. te ROTTERDAM, om opgave van hun nauwkeurig adres aan het Algemeen Advertentie-Bureau van NIJGH & VAN DITMAR te ROTTERDAM, onder het motto *Hulde*, of aan Dr. S. BIRNIE, Gebouw H. B. S., Kortenaerstraat, ROTTERDAM.

Verschenen bij den Uitgever
J. WALTMAN Jr.

Vraagstukken over Theoretische Mechanica,

opgegeven bij het Examen C aan de P. S. sedert 1883, met antwoorden van J. A. BONNERMAN.

Prijs **f 0,50.**

Eerste gedeelte der Veiligheidsvoorschriften voor Elektrische Sterkstroombuizen.

Prijs **f 0,50.**

L'Etudiant Socialiste.

Organe international des Etudiants et Anciens Etudiants Socialistes.

(Paraissant le 1er et 15me de chaque mois.)

Abonnement d'un an fl. **1.50.**

Administration et Rédaction: 38, RUE DE TREVES, BRUXELLES.

Bloemenmagazijn en Kweekkerij, S. BRUIGOM, HOUTTUINEN.

Telefoon interc. 6.

Bekroond SCHIEDAM 1900 met 5 eerste prijzen.

Bloemwerken van kunst en smaak.

LOSSE BLOEMEN, POTTERIE, enz

Uitvoering APOLLO.

Uitvoering APOLLO.